

Πρελούδιο 11.Αντόνιο Κινέ

Καλήμερος 2014.

ΚΑΛΗΜΕΡΗ 2014

«Νικά δ'εναργής βλεφάρων ίμερος ευλέκτρον νύμφας». «Αυτός που θριαμβεύει εδώ είναι ο εκτυφλωτικός Ίμερος, η σφοδρή επιθυμία των ματιών για την καλοκρέβατη υποσχόμενη νύφη»¹ Ίμερος είναι η λάμψη της επιθυμίας, "νικήτρια", αποφασισμένη επιθυμία που καθιστά την Αντιγόνη την επιθυμητή επιθυμούσα . Ίμερος είναι το λουλούδι της επιθυμίας που ανθίζει μέσα στο πεδίο της ενόρμησης ανάμεσα στους δύο θανάτους. Η ηρωίδα, που δημιούργησε ο Σοφοκλής, είναι το παράδειγμα της επιθυμίας στην πράξη και είναι το αντικείμενο αίτιο της επιθυμίας (κυρίως του Αίμωνα, υιού του Κρέοντα)..

Ίμερος, προέρχεται από το ελληνικό ρήμα ιμερεύειν, "επιθυμείν". Στην μυθολογία, ο Ίμερος είναι θεός δίδυμος του Έρωτα, και οι δύο παρόντες την στιγμή της γέννησης της Αφροδίτης, της θεάς της ομορφιάς- του κάλλους. Ενώ ο Έρωτας είναι ο έρωτας ως συναίσθημα, ο Ίμερος είναι η σεξουαλική επιθυμία καθεαυτό. Ίμερος δεν είναι η επιθυμία ως έλλειψη, προσδοκία, κενό ικανοποίησης, αλλά περισσότερο η κατάσταση επιθυμίας, ως απολαμβάνουσα διέγερση ή διέγερση απόλαυσης· η επιθυμία στην κατάφασή της, που έχει γίνει ορατή στο είναι- για –το-φύλο; Εδώ δεν πρόκειται για την επιθυμία μετ' εμποδίων που προκύπτει από την διάρθρωση της με τον Νόμο, η οποία κλίνεται σε ανικανοποίητη, προκατειλημμένη ή αδύνατη, όπως συμβαίνει στον νευρωτικό. Δεν είναι η επιθυμία μέσα στην περιπλάνηση της, που πηδά από αντικείμενο σε αντικείμενο και η οποία δεν ικανοποιείται ποτέ γιατί δεν είναι μετωνυμία της έλλειψης. Ο Ίμερος είναι η επιθυμία μέσα στην θετικότητά της, μια καταφατική επιθυμία, επιθυμία στην πράξη - βάση της επιθυμίας του αναλυτή.

Η επιθυμία και η τέχνη μας επιτρέπουν, ξεκινώντας από τον Λακάν, να συλλάβουμε την διάκριση ανάμεσα στην επιθυμία ως έλλειψη, ισοδύναμη με το μείον φ (-φ) και την επιθυμία που προκαλείται (αιτιάται) από το αντικείμενο "α". Η πρώτη είναι συνδεδεμένη με τον νόμο και με την αδυνατότητα, η δεύτερη με την απόλαυση και με την ικανοποίηση παράγωγη της παρουσίας του αντικειμένου υπερ- απόλαυσης. Ο Ίμερος είναι ένα από τα ονόματα της επιθυμίας ως προς την κατάφασή της.

Πέρα από το αίτημα, ιδού η επιθυμία και το πραγματικό απόλαυσης: μέσα στο σκοπικό πεδίο "η επιθυμία στον 'Άλλο' » , και μέσα στο επικλητικό πεδίο η "επιθυμία του Άλλου"². Το βλέμμα και η φωνή είναι οι δύο τρόποι αφάνισης του υποκειμένου [effaçons]³ του υποκειμένου που εξατμίζεται ώστε να αφήσει να λάμψει η επιθυμία.

---

¹ Η μετάφραση είναι από σχόλιο του Κ. Καστοριάδη πάνω στους στίχους 795-796 της ANTIGONΗΣ του Σοφοκλή, αναφορά από την ιστοσελίδα mikropoulos

² J. Lacan, Le Séminaire, Livre XI, « Les quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse », Paris, Seuil, 1973, p. 105.

³ Σ.Μ. effaçons Νεολογισμός που δημιούργησε ο Ζ. Λακάν,« Radiophonie », in Autres écrits, p. 427 et 434. πιθανόν συμπύκνωση του façons –τρόποι και effacer (σβήνω, αφανίζω)

Μετάφραση από το γαλλικό κείμενο
Μαργαρίτα Νικολαΐδου

Ο καλλιτέχνης ανυψώνει τις μουσικές νότες στην αξιοπρέπεια της φωνής ως υπεραπόλαυση - είναι *ένα συν-πλέον* φωνής που ακούγεται. Το ίδιο όπως και ο ζωγράφος που ρίχνει πάνω στον καμβά *ένα συν-πλέον* του βλέμματος. Η πράξη του καλλιτέχνη, πραγματοποιημένη μέσα από την αποφασισμένη επιθυμία του, θέτει μέσα στο έργο τέχνης αυτό το κάτι τι "εαυτού", που δεν του ανήκει καθόλου και που του διαφεύγει , που είναι το αντικείμενο α. Ιδού αυτό για το οποίο ο αναλυτής οφείλει να αφεθεί να διδαχθεί από τον καλλιτέχνη.

Η έλευση του φωτός της ημέρας εξερχόμενο από το σκοτάδι της νύχτας ήταν για τους Έλληνες ένα επιθυμητό φως.. Εξ ου η λέξη ημέρα που ορίζει την ημέρα, όπως μας μαθαίνει ο Πλάτων « Bonjour » είναι *kalimera-καλημέρα* κατά γράμμα "Ωραία μέρα!". Σε σχέση μ' αυτό ο Λακάν προτείνει έναν νέο χαιρετισμό « Kalimeros ! » "Καλήμερη!" -Καλημέρα και Καλή επιθυμία!

Καλήμερη για το 2014

Prélude 12, Claude Léger

Η επιθυμία ξαναπιασμένη από την ουρά

Κατά την διάρκεια των μαύρων χρόνων της κατοχής, ο Lacan και ο Picasso ήταν στο ίδιο καράβι, αυτό που είχε σαν όνομα «Δουλειά, Οικογένεια, Πατρίδα⁴ ... και το ζωνάρι». Βρίσκονται στην ίδια φωτογραφία, τραβηγμένη τον Μάρτιο του 1944 από τον Brassai στο σπίτι Michel Leiris, με την ευκαιρία μιας παρουσίασης μεταξύ φίλων του έργου του Picasso *Η επιθυμία πιασμένη από την ουρά*⁵. Αν ο Picasso έπιανε λοιπόν την επιθυμία από την ουρά είναι επειδή τραβούσε τον διάβολο από το ίδιο σημείο. Λίγο νωρίτερα, ο Lacan είχε πάει να θαυμάσει την εγκατάσταση εγκιβωτισμένων σπιρτόκουτων από τον Prévert στο Saint-Paul-de-Vence, κατ'εκείνον, μοντέλο μετουσίωσης της συλλογής που επινοήθηκε από υπολείμματα εξυψωμένα, λόγω της συσσώρευσής τους, στην τάξη του Πράγματος⁶. Ο André Breton έγραφε «κάθε προσιτό σε εμάς ναυάγιο πρέπει να θεωρείται ως ένα ίζημα της επιθυμίας μας»

Το 1941, χρονιά που ο Picasso έγραψε το έργο του, ζωγράφησε το *Μπούστο γυναίκας με καπέλο*, όπου το πάνω και κάτω μισό του προσώπου προσανατολιζόταν με τρόπο διαμετρικά αντίθετο⁷ παράγοντας μια ψευδαίσθηση κίνησης, με τρόπο φωτογραφικής κίνησης⁸.

«Δεν ψάχνω, βρίσκω». Αυτό ήταν το απόφθεγμα του Picasso στο οποίο ο Lacan παρέπεμψε τόσες φορές. Είχε, πράγματι, βρει τον Μινώταυρο χωρίς να έχει χαθεί στον λαβύρινθο, αυτή η φιγούρα του Picasso του άνοιξε πολύ μεγαλύτερες⁹ προοπτικές από τις ωθήσεις που του πρόσφερε ο ακαδημαϊσμός της avant-garde.

---

⁴ Το γαλλικό τρίπτυχο «Εργασία, Οικογένεια, Πατρίδα» (Travail, Famille, Patrie), ήταν το πολιτικό σύνθημα του στρατάρχη Φιλίπ Πεταίν στη διάρκεια της *Γαλλικής Πολιτείας*, περισσότερο γνωστής ως Γαλλία του Βισύ κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που αντικατέστησε το ιστορικό «Ελευθερία, Ισότητα, Αδελφότητα». (Σημείωση του Μεταφραστή)

⁵ Πρόκειται για τον τίτλο ενός θεατρικού έργου που ο Picasso έγραψε τον Ιανουάριο του 1941. Τον Ιανουάριο του 1942 έκανε μια πρώτη ανάγνωση στο σπίτι των Leiris στους παριζιάνους φίλους του: Simone de Beauvoir, Zanie Campan, Germaine Hugnet, Louise Leiris, Jean Aubier, Michel Leiris, Jean-Paul Sartre, Raymond Queneau και Dora Maar οι οποίοι πήραν τους βασικούς ρόλους ενώ σκηνοθετούσε ο Albert Camus. Ανάμεσα στους βοηθούς ήταν και ο Jacques Lacan, ο Cécile Éluard, ο Jean-Louis Barrault, ο Georges Bataille, η Sylvia Bataille, ο Georges Braque, η Maria Casarès, η Valentine Hugo, ο Henri Michaux, ο Pierre Reverdy και Claude Simon. Στις 16 Ιουνίου του 1944 ο Picasso επανένωσε αυτά τα άτομα στο σπίτι του για να τους ευχαριστήσει και να αποθανατίσει την στιγμή ο Brassai. (Σημείωση του Μεταφραστή)

⁶ J. Lacan, Σεμινάριο VII, Η ηθική της ψυχανάλυσης, Paris, εκδ. Seuil, 1986

⁷ Πολύ πιο καθαρά από την Καθιστή γυναίκα (*Jacqueline*) της αφίσας της VIIIης συνάντησης του Ιουλίου.

⁸ Ο Brassai έκανε πολλές λήψεις για την φωτογραφία της ομάδας της *Επιθυμίας πιασμένη από την ουρά*. Σε μια από αυτές, μόνο ο Λακάν είχε κουνηθεί. Ακόμη και ο σκύλος είχε δεχτεί να ποζάρει.

⁹ Ο Μινώταυρος (*Minotaure*) ήταν ένα περιοδικό η ύλη του οποίου είχε να κάνει με διάφορα γνωστικά αντικείμενα που ιδρύθηκε από τον A. Breton. Το εξώφυλλο του πρώτου τεύχους ήταν αφιερωμένο στον Picasso και στο περιοδικό συνεργάζονταν ανάμεσα σε άλλους οι: Leiris, Griaule, Caillois, Masson, Brassai, Bataille και Lacan

Το 1977, ο Lacan τελειώνει διαπιστώνοντας πως τελικά δεν έβρισκε τίποτα αλλά συνέχιζε παρόλα αυτά να ψάχνει. Ανάμεσα στα ερωτήματα του, υπήρξε κάποιος που μας ενδιαφέρει ιδιαίτερα: γιατί η επιθυμία περνά από την αγάπη¹⁰; Απάντηση: γιατί ο ποιητής αντικαθιστά το νόημα (της επιθυμίας) με την σημασία (της αγάπης).

Μετάφραση
Μαρία Κουκουμάκη

---

¹⁰ «Η επιθυμία έχει ένα νόημα, αλλά η αγάπη όπως την έθεσα στο σεμινάριο μου για την Ηθική, όπως η ιπποτική αγάπη την στηρίζει, αυτό δεν είναι παρά μια σημασία» J. Lacan, Σεμινάριο « L'insu que sait de l'une bévue s'aile à mourre », παράδοση της 15^{ης} Μαρτίου 1977, ανέκδοτο.

Τι επιθυμεί η ομιλία;

Τι σημαίνει επιθυμία; Τι θέλει να πει αυτή η λέξη;

Αν τοποθετηθεί κατ' αυτό τον τρόπο, η ερώτηση αυτή καθαυτή υποδηλώνει μια επιθυμία του λέγειν, ένα “θέλω να πω” που βεβαιώνει ότι εκεί μέσα, στα διάκενα της γλώσσας, κατοικεί η επιθυμία.

Ακόμη και το όνομα που ο Φρόντ της αποδίδει στα Γερμανικά, *Wunsch*, δεν σταματά σε μια σημασία, αφού στο *Begehren* βρίσκει έναν άλλο όρο, χωρίς παρόλα αυτά να εξαντλεί το νόημά της. Εκεί έγκειται το μυστικό της αφθαρσίας της. Για να καταστραφεί κάτι, είναι απαραίτητο πρώτα να εντοπιστεί και η αδυναμία εντοπισμού της επιθυμίας είναι προφανής, καθώς κατασκευάζει την κατοικία της, την *Dasein* της, το είναι της, κάπου εκεί, σ' ένα διάστημα μεταξύ δύο σημαινόντων. Δεν υπάρχει τόπος για την επιθυμία μέσα στη συνείδηση, παρά μόνο μέσα στην αποτυχία (*insuccès*) της απόπειρας, όπου και αποκαλύπτεται ως μια ά-γνοια που γνωρίζει (*insu que sait*).

Ο Λακάν επιδιώκει να την εντοπίσει με διάφορους τρόπους:

Μέσω της γραφής: στο γράφημά του της επιθυμίας, ανάμεσα στη γραμμή της εκφοράς και εκείνη του εκφερόμενου, στο επίπεδο της φαντασίωσης· ή αλλιώς, στους τύπους της εμφυλοποίησης, ανάμεσα στο αρσενικό “για καθένα” και το θηλυκό “μη όλο”.

Μέσω της ονοματοδότησης, σε μια διαδρομή που περνά “λογικά” [*ra-son-ablement*]¹¹ από το *Das Ding*, την πρόθεση [*dessein*] , το μη είναι [*desêtre*]¹² έπειτα, διαπερνά καινούριους όρους, όπως το αντικείμενο α, την υπεραπόλαυση και ένα μετωνυμικό “και τα λοιπά” μέσα στο οποίο σεργιανάει ωςάν σαύρα στους φράχτες του λέγειν, χάνοντας την ουρά της μέσα σε κάθε υποκαταστασιακό τρόπο απόλαυσης.

Προϊόν της γλώσσας και αίτιο του λόγου, κάθε ομιλ-όν προσπαθεί να τα βγάλει πέρα μαζί της μέσα από το σύμππτωμά του. Αρθρωμένη κατ' αυτόν τον τρόπο — αλλά όχι αρθρωσίμη —, λοιπόν, μέσα στην ομιλία, αφήνεται να αγαπηθεί από τα υποκείμενα με την παιχνιδιάρικη περιπλάνησή της μέσα στα λόγια.

Πώς να τη τσακώσουμε τότε; Μόνο μέσω της ερμηνείας, αυτού του χωρίς-νόημα [*sinsontido*]¹² λόγου του αναλυτή που θα επιτρέψει να αντ-ηχήσει [*razonar*]¹³ με την επιθυμία του υποκειμένου σε μια εφήμερη στιγμή γνώσης στον τόπο της αλήθειας. Για να πάψει, έπειτα, αυτή η γνώση να είναι αλήθεια. Αυτό είναι το πεπρωμένο της.

---

¹¹ Ακολουθώντας τη φωνητική ορθογραφία της λέξης *razonablement*=λογικά, ο συγγραφέας αφήνει να εμφανιστεί μέσα στη λέξη ο όρος *son*=ήχος.

¹² Ο όρος “*sin-sontido*” πρόκειται για νεολογισμό στα Ισπανικά που παίζει με το διαφορούμενο ανάμεσα στο χωρίς-λογική “*sin-sentido*” και το χωρίς-ήχο “*sin-sonido*”.

¹³ Η ηχητική ορθογραφία της λέξης *razonar*=συλλογίζομαι επιτρέπει το διαφορούμενο ανάμεσα στις λέξεις *razonar*=συλλογίζομαι και *resonar*=αντηχώ.

Πρελούδιο 14 - Ricardo Rojas

Επιθυμία- γνώσης και Entzweiung του Υποκειμένου.

«Αυτός είναι έτσι κι αλλιώς ο δρόμος που η νεύρωση διάνοιξε

στον ψυχαναλυτή για να τον τερματίσει στην πραγματικότητα δια της επανάληψής του.

Είναι γιατί δε θα 'ξερε να τον ολοκληρώσει παρά εικαζόμενος ως

μη είναι, να μην είναι τίποτα παρά επιθυμία γνώσης.» Ζακ Λακάν[1]

Η φράση *επιθυμία-γνώσης* εισάγει παράδοξα. Στο Συμπόσιο[2], το άγαλμα αναπαρίσταται από την *επιθυμία-γνώσης* που συγκαλεί σ' αυτή την περίπτωση το *είναι-γνώσης* και το *είναι-αληθείας*[3]. Ένα επιτέλεσμα αληθείας παράγεται όταν εντυπώνεται η υπεροχή του σημαίνοντος εκεί που η επιθυμία είναι *επιθυμία-γνώσης* «υποκινούμενη από ένα αίτιο συνδεδεμένο με τη συγκρότηση του υποκειμένου»[4] με μια επίδραση διχοτόμησης: *Entzweiung*, μεταξύ *είναι-γνώσης* και *είναι-αληθείας*, μεταξύ του «σκέφτομαι» και του «είμαι». Ανάμεσα στη γνώση και στην αλήθεια υπάρχει μια τρύπα, το αντικείμενο «α», καθώς αν και στοχεύεται το *είναι-αληθείας*, το *άγαλμα*, το σχέδιο που καταστρώνει ο αναλύων, είναι ανέφικτο να πραγματοποιηθεί. Τοπολογία του υποκειμένου στις σχέσεις του μ' αυτούς τους τρεις όρους:

Η Πρώτη εκδοχή της Πρότασης για το Πέρασμα[5] τοποθετεί τον αναλυτή στο επίπεδο του «S» της καθαρής σημασίας που προσδιορίζεται μόνο όταν συμβαίνει μια διολίσθηση, δηλαδή όταν η επιθυμία δεν έχει άλλη επιλογή παρά να γίνει επιθυμία του Άλλου, στην καθαρή της μορφή της επιθυμίας-γνώσης. Η λειτουργία του αγάλματος του Υποκειμένου-πού υποτίθεται-ότι Γνωρίζει εγχειρεί στην συνήθεια να κεντράρει [κάποιος] αυτό για το οποίο πρόκειται στην εκλογή της γνώσης τη στιγμή του περάσματος, υπό την προϋπόθεση ότι απ' αυτό θα αναφαινόταν ότι η μη-γνώση είναι κεντρική.

Το πλέον-απολαμβάνειν ανταποκρίνεται στην απώλεια της απόλαυσης που προκαλεί μία λυσσαλέα εμπύχωση ζευγαρώνοντας με την επιθυμία-γνώσης. «Η αλήθεια είναι καθαρή επιθυμία-γνώσης» αλλά η επίδραση [της] σκέψης την καθιστά αναξιόπιστη επειδή η σκέψη δεν είναι μόνο το ερώτημα που τίθεται αναφορικά με την αλήθεια της γνώσης-μεγάλο εγκελιανό βήμα. Η φροϋδική πρόοδος συνίσταται κατά κάποιον τρόπο στο ότι θεωρεί τη σκέψη ως αυτό που εμποδίζει την πρόσβαση στη γνώση, σημείο ανεπάρκειας του «δεν ξέρω» απ' όπου αναδύεται το ασυνείδητο ως επιθυμία γνώσης με τη διάστασή αυτού που δεν μπορεί να αποδοθεί, όπως στο όνειρο του Φρόντ, «δεν ήξερε». Η αλήθεια που η ψυχανάλυση εξετάζει στο ασυνείδητο σαν «δημιουργικό σφάλμα [της] γνώσης», σαν σημείο καταγωγής της επιθυμίας-γνώσης, μιάς γνώσης λογοκριμένης, είναι επιπλέον συνυφασμένη μ' αυτό το σφάλμα. Στη μελέτη των σχέσεων μεταξύ γνώσης και αλήθειας, από τη στιγμή που στην προσέγγισή του διαφοροποίησε επιθυμία και αίτημα, ο Φρόντ τονίζει-μας επισημαίνει ο Λακάν-την διαπίστωση μιάς ιδιαίτερης επιθυμίας, σημείο που η σεξουαλικότητα μπαίνει στο παιχνίδι ως θεμελιακή στον τομέα της επιθυμίας-γνώσης.

Η επιθυμία-γνώσης[7] δεν οδηγεί στη γνώση,είναι κυρίως ο λόγος της υστερικής που οδηγεί εκεί και είναι εκείνη που κατασκευάζει έναν άνθρωπο εμψυχωμένο από την επιθυμία-γνώσης ενώ ο αναλυτής καταλαμβάνει τη θέση του αντικειμένου α στο λόγο[της].Που σημαίνει ότι εμφανίζεται ως αίτιο της επιθυμίας για το υποκείμενο, προσφερόμενος ως σημείο στόχευσης του αναλυτικού εγχειρήματος,παράλογο,ας πούμε παράδοξο,εφόσον το υποκείμενο ακολουθεί το μονοπάτι μιας επιθυμίας-γνώσης που δεν έχει καμμία σχέση με τη γνώση.

Από την πλευρά του αναλύοντος,υπάρχει περισσότερο «φρίκη γνώσης» [8]παρά επιθυμία-γνώσης,διαφορετική από την επιθυμία του ανθρώπου που είναι επιθυμία του Άλλου.Μπορεί κανείς να αποδώσει την επιθυμία επινόησης της γνώσης,στην επιθυμία-γνώσης.

Γι' αυτό ο *passant*(αυτός που περνάει) καταμαρτυρεί ότι βρίσκεται στην υπηρεσία της επιθυμίας-γνώσης,ακόμη και χωρίς να αναγνωρίζει εκείνο που αυτή κομίζει.Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, το ίδιο πράγμα παράγεται και για τον *rasseur*(περαματάρη) που εξετάζει..Σ' αυτό το στάδιο παραμένει ένας κίνδυνος και για τους δύο [9]ότι αυτή η γνώση θα μπορούσε να κατασκευαστεί απ' αυτό που η ίδια έχει αποκομίσει: έκτοτε οι άλλες γνώσεις δεν της αφήνουν τη θέση και είναι κυρίως αυτό που θα μας έκανε ν' αμφιβάλλουμε αν[πράγματι] η γνώση του *passant* είχε διαγραφεί Και γι' αυτό το λόγο είναι αναγκαίο-μας λέει ο Λακάν- να υπάρχει ένας περαματάρης για να τον ακούσει .Πράγματι,αν υποκύψουμε στο ολίσθημα να υπεισέλθουμε σε άλλες γνώσεις-για παράδειγμα ο πειρασμός να συσχετίσουμε αυτό που ακούμε με τη δόξα(επικρατούσα γνώμη,δοξασία)-αντί να προστατέψουμε την αξία του ανείπωτου, τότε καταλήγουμε να πιστέψουμε ότι η γνώση έχει διαγραφεί και συνεπώς η απάντηση του *cartel* θα μπορούσε να είναι ότι τα μέλη δεν έχουν πειστεί για το τέλος.Ισως να ήταν αναγκαίο για να παρακάμψουμε αυτή τη *Verleugnung*,τα μέλη του *Cartel* του Πέρασματος , «η υπαγωγή»[10],όπως και οι περαματάρηδες,να εξέρχονται,αυτή τη στιγμή,από το πλαίσιο των κατεστημένων γνώσεων.Κι αυτό μπορεί να μας φτάσει στο σημείο αφετηρίας της επιγραφής,εκεί που τίθεται το ζήτημα ότι το μη είναι (*désêtre*) δεν είναι τίποτε άλλο παρά επιθυμία γνώσης, (γνώσης) της τρύπας ,γι' αυτό ο Λακάν εισάγει την παρένθεση που γράφουμε ως (α).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

*Αυτό το προελούδιο αποτελεί υπόμνημα της διδασκαλίας του Λακάν ακολουθώντας τα χνάρια της φράσης επιθυμία-γνώσης.

[1]Κείμενο της 3^{ης} Φεβρουαρίου 1969, “D’une Réforme dans son trou”.Αδημοσίευτο. *Version de Patrick Valas*.

[2]Στο 8^ο Σεμινάριο,Η Μεταβίβαση,ο Λακάν κάνει μία αποκωδικοποίηση του Συμποσίου του Πλάτωνα κι εκεί συνάγει αυτές τις σχέσεις της γνώσης με το άγαλμα.

[3]Είναι στο 12^ο Σεμινάριο *Problèmes cruciaux pour la psychanalyse* που ο Λακάν δίνει τα κλειδιά,εισφορά που θα επαναληφθεί στην ανακεφαλαίωση της διδασκαλίας αυτού του Σεμιναρίου και κατά τη διάλεξη της 20^{ης}-4-1966 του 13^{ου} Σεμιναρίου που σχολιάζει τη συγκεκριμένη ανακεφαλαίωση.

[4]Στο κείμενό του των *Ecrits* “D’un dessein” που δημοσιεύτηκε το 1966,ο Λακάν,χρησιμοποιώντας μετανοισμό, παρουσιάζει εκ νέου την εργασία του της τοπολογοποίησης που αναπτύχθηκε στο 12^ο Σεμινάριο, *Problèmes cruciaux pour la psychanalyse*.Το 12^ο Σεμινάριο,ακριβώς όπως και το επόμενο,παρέχει διευκρινίσεις για το υποκείμενο στο οποίο αναφέρεται η θεωρητικοποίηση της ψυχανάλυσης.

[5]Κείμενο που δημοσιεύτηκε στα *Les Autres Ecrits, Paris, Le Seuil, 2001*,όπου ο Λακάν αναπτύσσει τις σχέσεις του *SsS* με το άγαλμα σε συσχέτιση με το τέλος της ανάλυσης.

[6] Στο 16^ο Σεμινάριο, *D’un Autre à l’autre*,ο Λακάν αναπτύσσει την έννοια πλέον-απολαμβάνειν και καθ' όλη τη διάρκεια του Σεμιναρίου προσπαθεί να εξειδικεύσει περί ποιός γνώσης πρόκειται στην αναλυτική εμπειρία.

[7]Στο 17^ο Σεμινάριο, *L’envers de la psychanalyse*,ο Λακάν εξετάζει τις σχέσεις της γνώσης και της αλήθειας στους λόγους.

[8]Στο 21^ο Σεμινάριο, *Les Noms du Père/ les non dupes errent*,ο Λακάν εξειδικεύει τις σχέσεις με τη φρίκη της γνώσης.

[9] 1974-05-08 .Σημείωση που ο Λακάν απευθύνει προσωπικά σ' αυτούς που είναι επιρρεπείς στο να ονομάζουν περαματάρηδες.Το άρθρο δημοσιεύτηκε στο “*Analyse freudienne presse*”, 1993, ν^ο4, σελ.42.

[10] Χαιντεγκεριανή έκφραση που αναπτύχθηκε από τη Μπεατρίζ Μάγια σε μία από τις εργασίες της με αντικείμενο την εμπειρία της ως *passieur* και *passant*. “*Lo que pasa en el pase n°1*”, Εκδοση EPFCL-ALN

Μετάφραση από το γαλλικό κείμενο : Γεωργία Κατσάνη

Διορθώσεις από το ισπανικό κείμενο Φανή Δημούλα

Πρελούδιο 15, Beatriz Zuluaga

Ηθική της επιθυμίας

Στο όνειρο ήταν προφανές ότι το νεαρό κορίτσι στεκόταν για πολλά χρόνια μπροστά από αυτό το απέραντο παράθυρο προσπαθώντας να τελειώσει το τσαμπί σταφύλι και δεν βιαζόταν καθόλου αφού γνώριζε ότι ο θάνατος καρτερούσε στην τελευταία ρώγα σταφύλι.

Περί έρωτος και άλλων δαιμονίων

Gabriel García Márquez

Συνεχίζοντας την σειρά των Πρελούδιων που προηγείται της διεθνούς συνάντησής μας τον Ιούλιο, είναι γεγονός ότι στην διερευνητική αυτή πορεία, που θα μας φέρει μαζί στην 8η συνάντηση της IF-EPFCL, μας ανοίχτηκαν πολλά μονοπάτια, διαφορετικές χαραμάδες μέσα στον ορίζοντα της επιθυμίας που αρθρώθηκαν μπροστά στο «μη -αποκρίσιμο» που συνιστά τον βασικό πυρήνα της ψυχανάλυσης: την αναλυτική πράξη, το τέλος της ανάλυσης, την απόλαυση, την αγάπη, τις σχέσεις ανάμεσα στα φύλα και φυσικά το αντικείμενο αίτιο, έτσι για να αναφέρουμε μερικά από αυτά. Τα Πρελούδια, όπως και το δάχτυλο του Αγίου Ιωάννη, δείχνουν στο “πέρα από” και μας προσκαλούν να σπρώξουμε προς την αντίθετη μεριά, να αποφύγουμε την “δόξα” (πίστη, φήμη) ποντάροντας σε αυτό που φαίνεται να στερείται ενδιαφέροντος για την ανθρωπότητα. Σχετικά με αυτό, ο Φρόντ προσπαθεί, ήδη από τις “Εισαγωγικές Διαλέξεις στην Ψυχανάλυση” (1915-1917), Μέρος 2ο, “Επιθυμία – Εκπλήρωση”, όταν μιλάει για το όνειρο, να μεταδώσει στους ακροατές του την καινοτομία της ανακάλυψής του. Αλλά αν υπάρχουν ο εφιάλτης και τα όνειρα άγχους, που έγκειται η εκπλήρωση της επιθυμίας Δρ. Φρόντ; Ο Φρόντ μας λέει, πως ανίδεοι επικριτές του προσπάθησαν να του αποδείξουν ότι η δυσαρέσκεια διαπλέκεται συνεχώς μέσα στα όνειρα, αντίθετα με την ευχαρίστηση που προέρχεται από μια απαρηνημένη επιθυμία όταν είμαστε ξύπνιοι. Αλλά πίσω από το έκδηλο περιεχόμενο του ονείρου υπάρχει διαστρέβλωση και λογοκρισία: ο Φρόντ επιμένει πως αυτή είναι η καινοτομία. Ωστόσο, αυτό που ο Φρόντ έδειξε στον κόσμο, είναι ότι η καινοτομία της ανακάλυψής του, που φανέρωσε μια ανικανοποίητη ή αδύνατη επιθυμία, κληρονόμο μιας μυθικής και αλησμόνητης ικανοποίησης, δεν ενδιαφέρει καθόλου την ανθρωπότητα. «*Τα ανθρώπινα όντα έχουν την φυσική τάση να φυλάγονται από τους διανοητικούς νεωτερισμούς*».[1] Το καινούργιο δεν ενδιαφέρει. Ακόμα χειρότερα, δεν υπάρχει καμία επιθυμία για γνώση πάνω σε οτιδήποτε εμπλέκει το πραγματικό, θα πει αργότερα ο Λακάν (Ο Λακάν θα πει αργότερα: «*δεν υπάρχει κανένα ενδιαφέρον για το καινούριο ενώ υπάρχει ακόμα λιγότερο η επιθυμία να γνωρίσει κανείς τι συνεπάγεται το πραγματικό*».)

Παρά ταύτα, τα “παράδοξα της επιθυμίας” έχουν γίνει ήδη αντικείμενο μιας πρώτης επεξεργασίας σε αυτήν την σειρά των Πρελούδιων. Καθίστανται οiwνός μιας επιθυμίας να πούμε, ή καλύτερα να μισοπούμε, κάτι για το πραγματικό, απόρροια της εμπειρίας μας στην γνώση. Το πραγματικό παραμονεύει στην εκπαίδευσή μας και εάν δεν το λάβουμε σοβαρά υπόψη μας μπορεί να χαλαρώσει τους δεσμούς που επιτρέπουν: “*να διαχωρίσουμε αυτήν την εμπειρία από την θεραπευτική, που η ίδια δεν συνιστά παρά μια παραποίηση της ψυχανάλυσης μέσα από την χαλάρωση της αυστηρότητάς της*”.[2]

Ο Λακάν εφιστά συνεχώς την προσοχή μας στο ότι «*Η γνώση δεν είναι φτιαγμένη για την ανθρωπότητα, καθώς (η ανθρωπότητα) δεν την επιθυμεί*».[3] Ως εκ τούτου περιμένει κανείς ότι ο αναλυτής θα απεκδυθεί τον εαυτό του, ώστε να μάθει πως θα γίνει αυτό το απόρριμμα της ανθρωπότητας.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως το αληθινό παράδοξο για εμάς είναι η διατήρηση μιας επιθυμίας που δεν μπορεί να αρθρωθεί, ούτε να ονομαστεί, αφού αναδύεται μέσα στα παράδοξα της ίδιας της αναλυτικής πράξης, σε αυτόν τον χώρο όπου θα συγκεντρωθούμε όλοι μαζί για να δημιουργήσουμε τον δεσμό της Σχολής. Έτσι θα μπορέσουμε να ελπίσουμε σε μια «ικανοποίηση στο τέλος» αποτέλεσμα των επεξεργασιών που θα ακολουθήσουν αυτά τα Πρελούδια, μια ικανοποίηση που ο Λακάν εμπλέκει στο τέλος της εμπειρίας αφού αυτή περιλαμβάνει «ότι θα έχουμε συναντήσει αυτό το όριο όπου τίθεται ολόκληρη η προβληματική της επιθυμίας».[4] Αυτή η προβληματική συνδέεται με την ανθρώπινη μας υπόσταση και με τη θεμελιώδη σχέση μας με τον θάνατο, μας φέρνει αντιμέτωπους με την τραγική ελευθερία, αυτή του Οιδίποδα, που καλείται να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της συνάντησής του με την επιθυμία.

Η Διεθνής συνάντηση (RDV) μας περιμένει στο Παρίσι. Έχουμε ακόμα χρόνο να αναπτύξουμε, να α-σχοληθούμε με το θέμα που μας εγκαλεί. Αυτή η συνάντηση συνιστά εκ νέου παράδοξο για το οποίο ο Λακάν στην Ηθική της Ψυχανάλυσης εγείρει το ερώτημα: «Τι συμβαίνει κάθε φορά που το καμπανάκι (κουδούνι) της επιθυμίας χτυπάει για εμάς; Για πολλούς καλούς λόγους δεν το πλησιάζουμε». Ας πράξουμε λοιπόν αντίθετα και ας το πλησιάσουμε πιο κοντά καθώς ποντάρουμε στην επιθυμία που μέχρι σήμερα μας συνενώνει, εν αντιθέσει με το παράδοξο να στηρίζουμε και να μιλήσουμε για το «μη-αποκρίσιμο».

Μετάφραση: Γιώργος Μπανιώκος

---

[1] Σίγκμουντ Φρόντ, “Επιθυμία - Εκπλήρωση”, Εισαγωγικές Διαλέξεις στην Ψυχανάλυση, Διάλεξη XIV

[2] J. Lacan. “*Proposition du 9 octobre 1967 sur le psychanalyste de l’École*”. In *AutreEcrits*, Paris, Seuil, avril 2001

[3] J. Lacan. “*La Note italienne*”, in *Autres Ecrits*, Paris, Seuil, avril 2001

[4] J. Lacan. “*La demande de bonheur et la promesse analytique*”. In *Séminaire l’Éthique de la Psychanalyse*, Livre VII, Paris, Seuil, 1986

Προλεγόμενο 16, Susan Schwartz Περί επιθυμίας και θανάτου

Το 1947 μία όμορφη νέα γυναίκα, θεωρώντας τον εαυτό της ανάξιο να είναι η σύζυγος του άντρα της, πέθανε πηδώντας από τον 86ο όροφο του Empire State Building. Προσγειώθηκε, φαινομενικά άθικτη, στην οροφή ενός σταθμευμένου αυτοκινήτου. Λίγο καιρό μετά δημοσιεύτηκε μία φωτογραφία στο περιοδικό Life. Η φωτογραφία εικάζετο ότι αναπαριστούσε «τη βία και την ηρεμία του θανάτου» καθώς αυτή «κείται γαλήνια σ' αυτό το αλλόκοτο φέρετρο, το σώμα της σφηνωμένο στο καπό του αυτοκινήτου». Η φωτογραφία αναπαρήχθη σε πολυάριθμα αντίγραφα υπό διάφορες συνθήκες, συμπεριλαμβανόμενης και της : «Αυτοκτονία» (Σώμα σε πτώση), 1962 [1] του Andy Warhol. Η αναπαραγωγή αυτής της εικόνας, που απεικονίζει μία όμορφη γυναίκα νεκρή, εντάσσεται στην παράδοση των πολλαπλών αναπαραγωγών του νεκρικού προσωπείου της ανώνυμης γυναίκας, *Η άγνωστη του Σηκουάνα*, [που βρέθηκε] πνιγμένη και πιθανολογήθηκε ότι αυτοκτόνησε στα τέλη του XIXου αιώνα. Το προσωπείο, με το αινιγματικό του χαμόγελο ενέπνευσε την τέχνη και τη λογοτεχνία και υπήρξε ένα ερωτικό ιδεώδες εκείνων των καιρών. [2]

Το 1846 ο Edgar Allan Poe έγραψε: «ο θάνατος μιας όμορφης γυναίκας είναι, αδιαμφισβήτητα, το πλέον ποιητικό θέμα του κόσμου» [3] «Ποιητικό» γιατί, για εκείνον, ένα ποίημα είναι ποίημα μόνο στο μέτρο που προκαλεί την έκθαση. Στο σύμπλεγμα του ομορφιάς, επιθυμίας και μελαγχολίας, ο θάνατος μιας νέας γυναίκας γοητεύει, συναρπάζει αλλά και αναστατώνει. Γιατί προκαλεί αυτή την επίπτωση : Ο Lacan θα πει στο σεμινάριο VI, Η επιθυμία και η ερμηνεία της, «το αντικείμενο της φαντασίωσης συνίσταται σ' αυτήν την ετερότητα εικόνας και πάθους απ' όπου ένας άλλος παίρνει τη θέση αυτού του οποίου το υποκείμενο είναι συμβολικά αποστερημένο», του φαλλού. [4]. Πρόκειται γι' αυτό που δίνει το πλαίσιο της ερμηνείας του για τη λειτουργία της Οφηλίας στον *Αμλετ*, επειδή για τον *Αμλετ*, εκείνη είναι το συνειδητό αντικείμενο της φαντασίωσής του και το «βαρόμετρο» της σχέσης του με την επιθυμία του. Ο Lacan μιλάει για εκείνη σαν «μία από τις πλέον συναρπαστικές δημιουργίες της ανθρώπινης φαντασίας» [5], μία από τις πλέον σαγηνευτικές και τις πλέον δυσνόητες [6]. Για τον ίδιο εκείνη είναι ένα πλάσμα από σάρκα και αίμα και προσδίδει στην αυτοκτονία της χαρακτήρα «διφορούμενου» [7] Ο δεσμός μεταξύ ομορφιάς, επιθυμίας και θανάτου δεν είναι προφανής, τουτέστιν υπάρχει κάτι παράξενο σε ό,τι αφορά στην όμορφη αυτοκτονία και υπάρχει επίσης κάτι της τάξης του φετίχ.

Ως κορίτσι – φαλλός, η Οφηλία είναι το αντικείμενο της επιθυμίας του *Αμλετ*, ως φαλλό εξωτερικευμένο, σύμβολο σημαίνων τη ζωή, την

απορρίπτει και δεν την επανενσωματώνει παρά στη φαντασίωσή του «με κόστος το πένθος και το θάνατο» [8]. Στο θάνατο, που παράγει μια πραγματική τρύπα εκείνη γίνεται το αδύνατο αντικείμενο που αποκαθιστά την αξία του ως αντικείμενο_ μέσα στην επιθυμία[9].

Για τον Lacan, ο Άμλετ είναι η τραγωδία της επιθυμίας και του πένθους, ενός πένθους που καταδεικνύει την εγγύτητα των δεσμών ανάμεσα στα πεδία του πραγματικού, του φαντασιακού και του συμβολικού[10]. Η σχέση ανάμεσα σε επιθυμία και θάνατο είναι παράδοξη. Η επιθυμία συνδέει το υποκείμενο με τη ζωή στην αναζήτησή του ενός πλέον- είναι, ενώ ο θάνατος είναι η συνθήκη-η σωματώση * που το υποκείμενο υφίσταται ως επιτέλεσμα της αλλοτροίωσής του στο σημαίνον. «[Η]επιθυμία κομίζεται από το θάνατο» λέει ο Lacan, κι αυτό είναι το μοναδικό και απαράμιλλο νόημα της ζωής. [11].

* **Corpsification** : σωματώση , η αρνητικοποίηση της σάρκας ως επίπτωση του σημαίνοντος παράγει σώμα, γίνεται σώμα .

corps λέξη απολύτως ταυτόσημη με την ελληνική λέξη σώμα/έμβιο σώμα(που εμπεριέχει τη θνητότητά του) και σώμα της ταφής (νεκρός ,το σώμα του νεκρού στον Όμηρο και στο Σοφοκλή). Το σώμα τείνει στη νεκροποίησή του.Γίνεσθαι σώμα ως δυναμική διαδικασία σημαίνει γίνεσθαι νεκρός.

[1] <http://kottke.org/08/07/the-most-beautiful-suicide>

[2] http://en.wikipedia.org/wiki/L'Inconnue_de_la_Seine

[3] Edgar Allan Poe, “The Philosophy of Composition”: <http://xroads.virginia.edu/~HYPER/poe/composition.html>

[4] Jacques Lacan, Le Séminaire, livre VI, Le désir et son interprétation, Paris, Éditions de la Martinière et Le Champ Freudien Éditeur, juin 2013, p. 370 (Leçon of 15.4.59).

[5] Ibid., p. 291 (Leçon du 4.3.59).

[6] Ibid., p. 357 (Leçon du 8.4.59).

[7] Ibid., p. 292 (Leçon du 4.3.59).

[8] Ibid., pp. 380, 382 (Leçon du 15.4.59).

[9] Ibid., pp. 396-97 (Leçon du 22.4.59).

[10] Ibid., p. 399 (Leçon du 22.4.59).

[11] Jacques Lacan, “La direction de la cure” in Écrits, Paris, Editions du Seuil, 1966, p. 642.

Μετάφραση

Γεωργία Κατσάνη

Prélude 18, Marc Strauss

Ακραία κοινοτυπία ή ευφυολόγημα του πραγματικού;

Το υποκείμενο αναφέρθηκε αρχικά στον πατέρα του, άνθρωπο θαυμαστής ευφυΐας, που πίνει όμως περισσότερο από όσο θα έπρεπε: ένας αλκοολικός, στη συνέχεια μίλησε για την αγαπημένη του, κι αυτή άξια θαυμασμού για την ευφυΐα της, που τρώει όμως περισσότερο από όσο θα έπρεπε, μια βουλιμική. Αφού κλήθηκε λοιπόν να πει τι είναι αυτό που ο ίδιος κάνει παραπάνω από όσο θα έπρεπε, απαντά:

“Αυνανίζομαι“. Ερωτώμενος τελικά ποιος είναι εκείνος που το κρίνει έτσι, καταλήγει, λιγάκι πελαγωμένος “Έεε, εγώ...”

Επιβεβαιώνεται σ’ αυτό το σημείο ότι για εκείνον όπως και για όλους, το «Εγώ»[je] που πράττει και το «Εγώ»[je] που λέει δε συμφωνούν πάντα λογικά, ακόμη κι αν είναι αδιαχώριστα. Μήπως εκεί είναι το παράδοξο της επιθυμίας ως σημείο αδιεξόδου αναγκαίο σε όλες τις υστορίες με τις οποίες δεν μπορούμε παρά να παραμυθιαζόμαστε):

Ένα παράδοξο από το οποίο τελικά θα ήταν καλύτερα να παραιτηθούμε έτσι ώστε να μηχανευτούμε μ’ αυτό.

Η ακόμα αυτή η ταραχή μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία μιας άλλης έκβασης της ανάλυσης, όπου το αίτιο της επιθυμίας αναγνωρίζεται στην απόλυτη ιδιαιτερότητά του, της πραγματικότητάς του ως απόβλητο; Αν λοιπόν το αποτέλεσμα δεν είναι πλέον αυτό της απόλαυσης- νοήματος, η σχέση του αναλύοντος με την επιθυμία έχει αλλάξει. Πού τον οδηγεί αυτό; Εξάλλου, δε βρίσκεται εδώ ένα άλλο παράδοξο του να θέλει ο ίδιος να καταλάβει αυτή τη θέση του αναλυτή-απόβλητο; Σ’ αυτά τα ερωτήματα ο Lacan απαντά με την αρωγή μιας αλλαγής του στάτους της θέσης της γνώσης, ξελαφρωμένης, από το μερίδιο του γέλιου που της αναλογεί (cf. Télévision, με την χαρούμενη γνώση gay sçavoïr και «Όσο πιο άγιοι είμαστε, τόσο περισσότερο γελάμε...»)

Το θέμα της Συνάντησης που έρχεται θα μας επιτρέψει λοιπόν να ανταλλάξουμε απόψεις πάνω στην ψυχανάλυση, που ξεκινάει από την ανάλυση των συμπτωμάτων, αυτών των παραδόξων της επιθυμίας, των τόσο επίπονων να υπομείνει κανείς, ώστε να καταλήξει να εγκαθιδρύσει λογικά την επιθυμία του ψυχαναλυτή. Προσθέτουμε με αυτόν τον τρόπο στην ικανοποίηση που απελευθερώνουμε στο υποκείμενο, λύνοντας τα συμπτώματά του, με τον καλό τρόπο, την δική μας ευχαρίστηση μας να προχωράμε μαζί μέσα στην ανάπτυξη αυτού του καλού τρόπου.

Μετάφραση Μαρία Τσιώλη-Μαρία Κουκουμάκη

Πρελούδιο 20, Σολ Απαρίσιο

*Να πεθάνει κανείς, να κοιμάται· να κοιμάται, ίσως να ονειρεύεται...
(Άμλετ)*

Μια θεμελιακή επιθυμία κατοικεί τον ύπνο και ικανοποιείται μέσα στο όνειρο : η επιθυμία του να κοιμάσαι. Το πολύ γνωστό αυτό σημείο της θεωρίας, που εδραιώθηκε στην *Traumdeutung*, γίνεται ξαφνικά για τον Λακάν το πιο μεγάλο αίνιγμα του μηχανισμού του ονείρου[1]! Γιατί ο Φρόιντ δεν μίλησε για μια ανάγκη του ύπνου, αλλά για μια επιθυμία;! Και γιατί τότε μόνο εκπλήσσεται ο Λακάν;

Το σώμα και η απόλαυσή του εισέρχονται τη στιγμή αυτή στην σκηνή: «η ουσία του ύπνου, είναι ο μετεωρισμός της σχέσης του σώματος με την απόλαυση [2]». Όταν το σώμα απολαμβάνει, δεν κοιμόμαστε πια. “Όταν κοιμόμαστε παρολαυτά βλέπουμε όνειρα. Το σώμα που κοιμάται είναι βέβαια αποσυνδεδεμένο από την γλώσσα που «συναρμώζει» την απόλαυση[3], αλλά όχι τελείως· το πλέξιμο του ονείρου παραμένει εφικτό.

Ανάγκη να κοιμόμαστε; Ναι, αλλά... « οι ανάγκες του ομιλούντος όντος είναι μολυσμένες από το γεγονός ότι είναι μπλεγμένες σε μια άλλη ικανοποίηση 4». Ο ύπνος έχει εμπλακεί στην ικανοποίηση που δίνει το όνειρο. Επομένως, δεν είναι «απίστευτο ότι, με τη δύναμη του ονείρου, ο ύπνος, από σωματική λειτουργία έγινε επιθυμία[5];»

Εδώ ο Λακάν ακολουθεί τον Φροϊντ από κοντά: 1) Το να ονειρεύομαι, είναι μια δραστηριότητα που τείνει προς μια *Lustgewinn*, μια υπέρ-απόλαυση. 2) Το όνειρο λειτουργεί μόνο για να προστατεύει τον ύπνο. 3) Σε τι, αυτό που από το όνειρο μετέχει του ασυνειδήτου, δηλαδή της δομής της επιθυμίας, θα μπορούσε να ενοχλήσει τον ύπνο [6];» Ερώτημα που αποδίδεται στον Φροϊντ.

Σε απάντηση, ο Λακάν υποστηρίζει αυτήν την υπόθεση: η κωδικοποίηση που επιτελεί η εργασία του ονείρου, είναι η απόλαυση. Όσο περισσότερο κωδικοποιεί, τόσο περισσότερο απολαμβάνει και τόσο περισσότερο ενοχλεί τον ύπνο. Εν τούτοις, αυτό δεν πάει πολύ μακριά. Παύουμε να ονειρευόμαστε κάνοντας την είσοδο μας στον βαθύ ύπνο. .... «Ο ύπνος παραμένει προστατευμένος από την απόλαυση », Μπορεί να επιμηκυνθεί, με την συνέργεια του ονείρου που παύει την κατάλληλη στιγμή.

El sueño de la razón produce monstruos είχε πει ο Γκόγια. Δηλαδή «το όνειρο της λογικής αλλά ακόμη «ο ύπνος της λογικής...» *El sueño*: έτσι λέει η ισπανική γλώσσα τη συνέργεια του ονείρου με τον ύπνο. *El sueño*: είναι το σημαίνον της επιθυμίας του να κοιμάται κανείς, της επιθυμίας που κάνει «ότι δεν ξυπνά παρά μόνο για να συνεχίσει να ονειρεύεται»!

El sueño: είναι το σημαίνον της επιθυμίας του να κοιμόμαστε, της επιθυμίας που μας κάνει «να μην ξυπνάμε παρά μόνο για να συνεχίσουμε να ονειρευόμαστε»

Ο ύπνος παρατείνεται λοιπόν στο ομιλόν. Δεν είναι «ότι το σώμα του έχει περισσότερη ανάγκη να κοιμηθεί από ότι τα άλλα σώματα» αλλά ότι «το φαντασιακό κοιμάται». ότι μέσα στο φαντασιακό υπάρχει «κάτι που υποχρεώνει το υποκείμενο να κοιμηθεί». Το φαντασιακό, εξ άλλου αυτό είναι : « η προτεραιότητα που δίνεται στην ανάγκη του σώματος να κοιμάται[7]».

Πότε επομένως η έξοδος από τον ύπνο;

Ο αναλυτικός λόγος πράγματι γεννήθηκε όταν αποκόπηκε από τον ύπνο της ύπνωσης. Η ψυχανάλυση, έχει γεννηθεί από μian αφύπνιση! Η αφύπνιση που υποθέτει ότι έχει επέλθει μια επιθυμία άλλη από εκείνη του ύπνου. Μια επιθυμία που αφήνεται να διερωτηθεί από την απόλαυση που ενοχλεί.

Μετάφραση: Μαργαρίτα Νικολαΐδου

---

[1] *Séminaire XVII, L'envers de la psychanalyse*, Seuil, p 64.

[2] *Séminaire XIX, ...ou pire*, Seuil, p 234.

[3] *Séminaire XX, Encore*, Seuil, p 52.

[4] *Ibid.*, p 49.

[5] *V. Séminaire "Les non dupes errent"*, inédit, 20 novembre 1973.

[6] *Ibid.*, 12 mars 1974.

[7] *Ibid.*, 19 mars 1974